

# Perustuslain 10 §:n tarkistamista valmistelevan työryhmän asettaminen

## Työryhmän asettaminen

Oikeusministeriö asettaa työryhmän valmistelemaan perustuslain 10 §:n tarkistamista.

## Toimikausi

23.12.2024–28.11.2025

## Tausta

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton. Pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Pykälän 4 momentin mukaan lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä, turvallisuustarkastuksessa ja vapaudenmenetyksen aikana sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Sotilaallista toimintaa ja kansallista turvallisuutta koskeva rajoitusperuste lisättiin perustuslain 10 §:n 4 momenttiin vuonna 2018.

Perustuslakivaliokunta on eräitä EU-lainsäädäntöön sisältyviä viranomaisten tarkastustoimivaltuuksia arvioidessaan kiinnittänyt huomiota perustuslain 10 §:n kotirauhan suojaa koskevan lakivarauksen ja EU-lainsäädännön väliseen suhteeseen ja kehottanut valtioneuvostoa selvittämään perustuslain muutostarvetta tältä osin (mm. PeVL 36/2017 vp).

Perustuslain 10 §:n muuttamisen yhteydessä ja myöhemmin perustuslakivaliokunta on pitänyt perusteltuna, että hallitus käynnistää selvitystyön, joka kattaisi laajemminkin perustuslain kotirauhan suojaa ja luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevien rajoituslausekkeiden muutostarpeen (PeVM 4/2018 vp, s. 6). Valiokunta on toistanut huomionsa muun muassa ns. CSAM-esitystä (PeVL 5/2023 vp. ja PeVL 47/2024 vp) ja Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia arvioidessaan (PeVL 15/2024 vp.) Valiokunnan mukaan muutostarpeita tulee arvioida ottaen huomioon muun muassa vakavan rikollisuuden uudet muodot (PeVL 5/2023 vp) ja tapahtunut teknologinen kehitys (PeVL 30/2010 vp, s. 6/l).

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan poliisitoimintaa ja sisäisen turvallisuuden suojaamista vahvistetaan valmistelemalla ja ottamalla käyttöön rikostiedustelun mahdollistava

### Postiosoite

### Postadress

Oikeusministeriö  
PL 25  
FI-00023 Valtioneuvosto  
Finland

### Käyntiosoite

### Besöksadress

Meritullinkatu 10  
00170 Helsinki  
Finland

### Puhelin

### Telefon

0295 16001  
Internat.  
+358 295 16001

### Faksi

### Fax

09 160 67730  
Internat.  
+358 9 160 67730

### S-posti, internet

### E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi  
www.oikeusministerio.fi  
www.justitieministeriet.fi

lainsäädäntö. Hallitusohjelmassa myös todetaan, että sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi otetaan käyttöön uusi rikostiedustelusäätely, joka mahdollistaa nykyistä tehokkaamman puuttumisen uhkaperusteisesti muun muassa vakavaan jengi- ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Hallitusohjelman mukaan ”Arvioidaan tiedustelutoimivaltuuksien laajentaminen vakituiseen asumiseen käytettävään tilaan”. Poliisilain 5 a luvussa säädettyihin siviilitiedustelun toimivaltuuksiin sisältyy kielto käyttää toimivaltuutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Vuoden 2018 perustuslainmuutosta koskevaan hallituksen esitykseen ei sisällynyt ehdotusta kotirauhan suojan rajoittamisedellytysten muuttamisesta.

Sisäministeriö on asettanut rikostiedustelulainsäädäntöä valmistelevan työryhmän (SM047:00/2023) sekä siviilitiedustelua koskevan lainsäädännön uudistamista valmistelevan työryhmän (SM061:00/2023). Puolustusministeriö on asettanut sotilastiedustelulainsäädännön kehittämistä valmistelevan työryhmän (PLM007:00/2024).

### Työryhmän tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella tarpeellisiksi arvioidut perustuslain 10 §:n muutokset ottaen huomioon:

1. perustuslakivaliokunnan esille nostama kysymys perustuslain 10 §:n kotirauhan suojaa koskevan lakivarauksen ja EU-lainsäädännön välisestä suhteesta;
2. perustuslakivaliokunnan lausunnoissa viitatu muut selvitys- ja muutostarpeet ottaen huomioon muun muassa vakavan rikollisuuden uudet muodot ja tapahtunut teknologinen kehitys;
3. tarve mahdollistaa uhkaperustainen, vakavaan rikollisuuteen kohdistuva rikostiedustelu;
4. tarve mahdollistaa siviili- ja sotilastiedustelun toimivaltuuksien käyttäminen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Työryhmä tekee tarvittavaa yhteistyötä sisäministeriön ja puolustusministeriön asettamien rikos-, siviili- ja sotilastiedustelulainsäädäntöä valmistelevien työryhmien kanssa.

Työryhmän tulee laatia ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

### Työryhmän kokoonpano

#### *Puheenjohtaja*

ylivohtaja **Johanna Suurpää**, oikeusministeriö

#### *Jäsenet*

yksikön päällikkö **Timo Makkonen**, oikeusministeriö

varajäsen lainsäädäntöneuvos **Niklas Vainio**

johtava asiantuntija **Heidi Aliranta**, sisäministeriö

varajäsen hallitusneuvos **Johanna Hakala**

vanhempi hallitussihteeri **Kosti Honkanen**, puolustusministeriö

varajäsen lainsäädäntöneuvos **Jenni Herrala**

erityisasiantuntija **Pauliina Penttilä**, liikenne- ja viestintäministeriö  
varajäsen hallitussihteeri **Veikko Vauhkonen**

*Pysyvät asiantuntijat*

professori **Sakari Melander**, Helsingin yliopisto  
apulaisprofessori **Anu Mutanen**, Tampereen yliopisto  
professori **Janne Salminen**, Turun yliopisto

*Sihteeristö*

lainsäädäntöneuvos **Niklas Vainio**, oikeusministeriö  
lainsäädäntöneuvos **Liisa Leppävirta**, oikeusministeriö  
johtava asiantuntija **Heidi Aliranta**, sisäministeriö

Kokoonpano on naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n mukainen.

Seuranta ja raportointi

Työryhmän tulee raportoida työnsä etenemisestä erikseen asetettavalle parlamentaariselle ohjausryhmälle.

Kustannukset

Työryhmän toimintamenot maksetaan oikeusministeriön toimintamenoista momentilta 25.01.01.

Tehtävänimike Oikeusministeri                      Leena Meri

Erityisasiantuntija                                      Maria Wakeham-Hartonen

Jakelu                      työryhmän jäsenet ja varajäsenet, pysyvät asiantuntijat ja sihteeristö

**VN/26633/2024-OM-1**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: